

ISSN 1694-7622

С.Нааматов атындагы НМУнун

ЖАРЧЫСЫ ВЕСТНИК

НГУ имени С.Нааматова

№2,3 2016

С.Нааматов атындагы НМУнун Жарчысы журналы №2-3, 2016, Атайын чыгарылыш

Журналда жарыяланган материалдар редакциянын көз карашын чагылтпайт.

Журнал Нарын облустук юстиция башкармалыгынан каттоодон өткөн. Күбөлүктүн каттоо номуру – 51, сериясы – ГР, номуру – 001706.

Журналды РИНЦ тутумуна жайгаштыруу келишими түзүлгөн. Лицензиялык келишимдин № 477-09/2016

Дареги: Кыргыз Республикасы, Нарын шаары, С.Орозбаков көчөсү, 25

Байланышуу үчүн уюлдук телефондор: 0777 76 42 87, 0700 22 97 58

ЧП Сарыбаев Т.Т. басмаканасында басылды.

Тиражы: 200 даана.

Журналдын башкы редактору:

Омуралиева Д.К. – экономика илимдеринин доктору, профессор;

Журналдын жооптуу редактору:

Жантаев А.С. – филология илимдеринин кандидаты, проф.м.а.

Редакциялык коллегиянын мүчөлөрү:

1. Сияев Т.М. – педагогика илимдеринин доктору, профессор;

2. Чоробаева Н.А. – филология илимдеринин кандидаты, проф.м.а.;

3. Нуралиева Н.М. – экономика илимдеринин кандидаты, доцент;

4. Асанов Ж.А. – экономика илимдеринин кандидаты, проф.м.а.;

5. Бектурова Э.О. – педагогика илимдеринин кандидаты;

6. Сатылган кызы Г. – филология илимдеринин кандидаты;

7. Чекирова Г.К. – педагогика илимдеринин кандидаты;

8. Дюшеева Т.С. – филология илимдеринин кандидаты.

компетенциясына таанып билүү, онтойсуз жагдайлар, татгал кырдаалдар, аларды жайгаруулар, божомолдор, мерчемдер ж.б. кирет. А. Вербицкий ЖОЖдун бүтүрүүчүсүнүн компетенциясын адистик жана социалдык-психологиялык деп тат жана анын илимий изилдөөчүлүк сапаты болорун көрсөтөт. А. Хуторскийдин пикири боюнча ИКтин компоненти калык, методологиялык иштин билимине, усулу жана пландоонун, анализдөөнүн изденүүчүлүк ыкмасына таянып иштөө таанып билүүнүн компетенттүүлүгү менен байланышта каралат жана таанып билүү тапшырмасын билүү, ишти берүү, корутунду чыгаруу, компьютерде иштөө сыяктуу иштерди аткаруу технологиясын пайдалана билүүгө жетишүү. Введенский мугалимдин ар кандай кесиптик компетенттүүлүгүн изилдөөнүн натыйжасын ишке ашырган шарт катары эскертейт. Бул аныктаманы О.Чугайнова бекемдеп, педагогдун сапаттык комплекси деп атайт [4. с.52]. Чет элдик жана ата-кендик окумуштуулар компетенциянын ар кандай ишиндеги атайын түрлөрүн атап келе жатышат. Алардын ичинен баштап мазмуну боюнча жакын турганы булар: өзүн контролдоого муктаждыгы, өз алдынча окууга умтулуусу, жаңы идеяларды кабыл алып, колдонууга даярдыгы, келечек жөнүндө ой толгоосу, ой жүгүртүүсү, тобокелдикке аздап баруусу, башкалардын кебин уга билип, анализ жүргүзө алуусу ж.б. сыяктуу түрлөрүн үйрөнүү пайдалуу.

Адабияттар

1. Анцыферова, Л.И. Принцип развития в психологии [Текст] / Л.И. Анцыферова. - М.: Наука, 1987. - 368 с.
2. Болотов, В.А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе [Текст] / В.А.Болотов, В.В.Сериков // Педагогика. - 2003. - № 10. - с. 8-14.
3. Вербицкий, А.А. Личностный и компетентностный подходы в образовании: проблемы интеграции [Текст] / А.А. Вербицкий, О.Г. Ларионова. - М.: Логос, 2009. - 336 с.
4. Зуева, М.Л. Формирование ключевых образовательных компетенций при обучении математике в средней (полной) школе [Текст] : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Зуева Марина Леоновна. - Ярославль, 2008. - 196 с.
5. Зимняя, И.А. Ключевые компетенции как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании Авторская версия [Текст] / И.А. Зимняя. - М.: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов Московского государственного института стали и сплавов, 2004. - 40 с.
6. Зимняя, И.А. Исследовательская работа как специфический вид человеческой деятельности [Текст] : учеб.-метод. пособие / И.А. Зимняя, Е.А. Шапскова. - Ижевск ; М.: Удмурт, гос. ун-т, 2001. - 103 с.

AVN ЧӨЙРӨСÜNҮН ИНТЕРФЕЙСТЕРИН ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮЧҮЛҮК ПОРТФОЛИОНУ ПАЙДАЛАНУУ МЕНЕН ИЗИЛДӨӨЧҮЛҮК КОМПЕТЕНЦИЯЛАРДЫ КАЛЫПТАНДЫРУУ

ФОРМИРОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНТЕРФЕЙСОВ СРЕДЫ AVN И ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПОРТФОЛИО

FORMATION OF RESEARCH COMPETENCE WITH INTERFACES AVN ENVIRONMENT AND EDUCATION PORTFOLIOS

Султанбаева Г.С.¹, Барганалиева Ж.К.²

Султанбаева Г.С. - улук окутуучу, И. Арабаев атындагы КМУ, Бишкек ш.;

Барганалиева Ж.К. - окутуучу, И. Арабаев атындагы КМУ, Бишкек ш.

Аннотация: AVN чөйрөсүнүн интерфейстеринин жана билим берүү портфолиосунун технологияларынын негизинде изилдөөчүлүк компетенциялардын калыптанышында маалыматтык-коммуникациялык чөйрөнү пайдалануунун мүмкүнчүлүктөрү AVN чөйрөсүнүн интерфейстеринде сунушталган изилдөөлөрдүн бар болгон үлгүлөрүн студенттердин окуу мотивациясына жана изилдөөчүлүк ишмердүүлүккө карата мотивациясына оң таасирин тийгизет. AVN чөйрөсүндө электрондук курс ресурстарынын ачыктыгы, андан берилген маалыматтардын кеңдиги когнитивдик изилдөөчүлүк компетенциянын өнүгүшүнө жасалмадуу таасир тийгизет.

Аннотация: В данной статье показем, каковы возможности использования ИКС на основе интерфейсов среды AVN технологии образовательного портфолио в формировании исследовательских компетенций (ИК) положительное влияние на учебную мотивацию и мотивацию к исследовательской деятельности студента представленных в интерфейсах среды AVN. Доступность ресурсов электронного курса в среде AVN, широта представляемой в нем информации благоприятно влияют на развитие когнитивной исследовательской компетенции.

Abstract: In this article, we will show what are the possibilities of using X-based AVN environment interfaces and technology education portfolio in the formation of research competences (IR) positive impact on the learning motivation and the motivation for the research activity of the student presented in interfaces AVN environment. The availability of e-learning resources in the AVN medium Latitude represented the information it favorably influence the development of cognitive competence.

Түйүндүү сөздөр: электрондук портфолио, маалыматтык коммуникациялык чөйрө, изилдөөчүлүк компетенция, бакалавр, электрондук ресурс.

Ключевые слова: электронное портфолио, информационная коммуникационная среда, исследовательская компетенция, бакалавр, электронные ресурсы.

Keywords: e-portfolio, info communicational environment isledovatelskoe competence, bachelor, electronic resources.

AVN чөйрөсүнүн интерфейстеринин жана билим берүү портфолиосунун технологияларын негизинде изилдөөчүлүк компетенциялардын калыптанышында маалыматтык-коммуникациялык чөйрөнү пайдалануунун мүмкүнчүлүктөрү кандай экендигин көрсөтүп өтөбүз. Бул үчүн, AVNде курстардын интерфейстеринин жана портфолио технологиясынын кайсы өзгөчөлүктөрү изилдөөчүлүк компетенциянын калыптанышына көмөк көрсөтө тургандыгын жана кайсыл изилдөөчүлүк компетенциялар маалыматтык-коммуникациялык чөйрөнү пайдалануу менен AVN жана студенттин билим берүү портфолиосунун технологияларынын негизинде калыптанышы ыктымал экендигин көрсөтөбүз.

Коюлган суроолордун жооптору маалыматтык-коммуникациялык чөйрөнү пайдалануу менен окуу процессинин жогорку билим берүү системасында калыптанып калган лекциялык-практикалык сабактарды өткөрүүдөн жана салттуу окуу китептерин өздөштүрүүдөн айырмаларында жашырылган. Бул айырмачылыктар, бир жагынан, билим берүү процессинин катышуучуларынын мамиле-катыштарынын мүнөзүнө, экинчи жагынан, окуу процессин уюштуруу формаларына таандык

Эгер сиз
бул ма
кыла ба
борлоо
билүүкт
билүүчү
дук бер
жетекте
окутуу
нан оң
Ст
ндан н
алап к
руулугу
кт. Акт
максатт
турла м
AV
изилдөө
AV
турган о
мунчу д
дук стал
мамты
процесси
Бул ишм
AV
арыл бо
бир тапш
иптени
изилдөөсү
биз бөлүп
Оше
масында
түлгөн ай
лим берүү
калыптан

Изил
таасирин
Изил

Окутуучу
дент - ан
Маалым
Жекече б
Окуу иш
дептерди
Коммуни
дент - ку
Студентт

Ошен
тандырууд
далануунун

1. Григорен
2007. - 64 с.
2. Загвоздкин
http://www.i
3. Новикова
ков, Е.Е. Фе
4. Коршунов
: автореф. д
5. Ушаков, Л
ного обучен
6. Султанба

Эгер салттуу системада окутуучу маалыматтын булагы, окутуунун субъекти болуп саналган болсо, окуп таануу так логикалык негизге, субъективдүү көз караштан алганда, баяндоо жана өздөштүрүү үчүн оптималдуу негизде курулат [83, 111-б].

Билим берүү практикасына маалыматтык-коммуникациялык чөйрө мүмкүнчүлүктөрүн кийирүү окутуу процессин бөр-борлоштурууну студентке карай бурат жана ага окутуучунун педагогикалык колдоосун пайдалануу менен маалыматтарды белүктө конструкциялоого жана өздүк жеке максаттарды (табуу, билимдерди кураштыруу, талдоо жана рефлексия, изилдөөчүлүк жүрүм-турумдун элементтери ж.б.) коюу жана ишке ашыруунун эсебинен маалыматтарды өздөштүрүүгө мүмкүндүк берет; окуучуга “өздөштүрүп жаткан материал менен иштөөнүн ыкмаларын тандоо тууралуу чечимдерди кабыл алууда жетектөөчү роль” таандык [83, 111-б.]. Бул учурда студенттин ролу өзгөрүлөт, ал маалыматтарды пассивдүү кабыл алуучу, окутуунун объектисинен окутуунун субъектине өтөт. Мунун баары биз жогоруда белгилеген изилдөөчүлүк компетенциянын өнүгүшүнө көмөк көрсөтөт.

Студенттин билим берүү процессиндеги жаңы ролу анын баалуулуктарына жана приоритеттерине таасирин тийгизет, андан натыйжалуу чечимдерди өз алдынча кабыл алууну, тандоону жүзөгө ашырууну, өзүнүн максаттуулугун түшүнүүнү талап кылат. AVN чөйрөсүнүн интерфейстеринде сунушталган изилдөөлөрдүн бар болгон үлгүлөрүн изилдөөнүн ачыктуулугу студенттердин окуу мотивациясына жана изилдөөчүлүк ишмердүүлүккө карата мотивациясына оң таасирин тийгизет. Активдүү өз алдынча ишмердүүлүк анын кыйынчылыктарды жеңип чыгуу боюнча эрктик аракеттерге карата, коюлган максаттарга жетүүнүн жаңы жолдоруна көңүл бурууга карата ж.б. жөндөмдөрүн өнүктүрүүгө мүмкүндүк берет. Мындай учурда мотивациялык-максаттык изилдөөчүлүк компетенциянын калыптанышы тууралуу айтуу мааниге ээ.

AVN чөйрөсүндө электрондук курс ресурстарынын ачыктыгы, андан берилген маалыматтардын кендиги когнитивдик изилдөөчүлүк компетенциянын өнүгүшүнө жагымдуу таасир тийгизет.

AVN чөйрөсүнүн курсунун интерфейсинин (студент менен окутуучунун ишмердүүлүгүнүн макулдашуу графасы, боло турган окуялардын тизмеси, окуу ишмердүүлүгүн рефлексиялоону өткөрүү үчүн суроолорду камтыган электрондук жумушчу дептер ж.б.) атайын элементтерин пайдалануу менен өздүк билим берүү портфолиосунун жашоо циклеринин бардык стадияларынын студент тарабынан өтүлүшү студентке максат коюу, окуу-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктү пландоо, маалыматты сынчыл талдоо, рефлексия, өзүн-өзү баалоо көндүмдөрүнө ээ болууга мүмкүндүк берет. Ошол эле учурда окуу процессинде ар бир студенттин алган билими, көндүмдөрү жана билгичтиги үчүн жеке өздүк жоопкерчилиги байкалат. Бул ишмердүүлүк-баалоочулук изилдөөчүлүк компетенциянын калыптанышына көмөктөшөт.

AVN чөйрөсүндө окутуучунун түшүндүрмөлөрү минимумга чейин кыскарат. Студенттер маалыматтар менен өз алдынча, зарыл болгон учурларда атайын уюштурулган тематикалык форумдарга катышып, окутуучуга жана группалаштарга белгилүү бир тапшырмаларды аткаруу боюнча, айрыкча, жеке билим берүү портфолио блогун толтурууга таандык, суроолорду берип, иштешти керек. Мунун баары изилдөөчүлүк процесстин катышуучулары менен өз ара мамиле-катышты өнүктүрүүгө, өзүнүн изилдөөсүнүн жыйынтыктары менен оозеки жана жазуу түрүндө чыгып сүйлөөгө, оюн билдирүүгө көмөктөшөт. Бул учурда биз бөлүп көрсөткөн коммуникативдик изилдөөчүлүк компетенциянын мүнөздөмөлөрү калыптанат.

Ошентип, маалыматтык-коммуникативдик чөйрөнү пайдалануу менен окуу процессинин жогорку билим берүү системасында калыптанып калган лекциялык-практикалык сабактардын жана салттуу окуу куралдарын өздөштүрүүнүн көрсөтүлгөн айырмачылыктарын талдоо AVN курстарынын интерфейстерин жана студенттердин портфолио технологиясын билим берүү процессинде пайдалануунун жыйынтыгында аларда биз белгилеген бардык төрт изилдөөчүлүк компетенциянын калыптана тургандыгын аныктоого мүмкүндүк берди (табл. 8).

Изилдөөчүлүк компетенцияларды калыптандырууда маалыматтык-коммуникативдик чөйрөнү пайдалануунун таасири

Изилдөөчүлүк компетенциянын калыптанышына көмөк көрсөтүүчү факторлор	Калыптануучу изилдөөчүлүк компетенциялар
Окутуучу окуу процессинин демократиялык жетекчиси, уюштуруучусу, ал эми студент – анын активдүү субъекти болуп саналат	Мотивациялык-максаттуу
Маалыматтык-коммуникативдик чөйрөнүн маалыматтык мазмундуулугу	Когнитивдик
Жекече билим берүүчүлүк программаны куруу мүмкүнчүлүктөрү	Ишмердүүлүк-баалоочулук
Окуу ишмердүүлүгүнүн рефлексиясынын каражаты катары электрондук жумушчу дептерди пайдалануу	
Коммуникацияга, айрыкча, электрондук коммуникацияга катышуу, окутуучу – студент - курсташтар	Коммуникативдик
Студенттин билим берүүчүлүк портфолио технологиясын пайдалануу	

Ошентип, биз курстардын AVNде иштелип чыккан интерфейстеринин жана изилдөөчүлүк компетенцияларды калыптандыруудагы билим берүү портфолиосунун технологияларынын негизинде маалыматтык-коммуникативдик чөйрөнү пайдалануунун объективдүү мүмкүнчүлүктөрүн көрсөтүп өттүк.

Адабияттар

1. Григоренко, Е.В. Портфолио в вузе: метод, рекомендации [Текст] : учеб. пособие / Е.В. Григоренко. - Томск: Изд-во ТГУ, 2007. - 64 с. ii.tsu.ru/userfiles/metodichkaportfoliowuze.doc (Дата обращения 07.03.2008).
2. Загвоздкин, В.К. Метод портфолио- нечто большее, чем альтернативный способ оценки [Электронный ресурс] // <http://www.childpsy.ru> - Центр методологии ИТИП РАО (Дата обращения 11.08.10).
3. Новикова, Т.Г. Портфолио в зарубежной образовательной практике [Текст] / Т.Г. Новикова, М.А. Пинская, А.С. Прутченков, Е.Е. Федотова // Вопросы образования. - 2004. - №3. - С. 201 - 239.
4. Коршунова, В.В. Организация исследовательской деятельности по информатике при создании Е-портфолио [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Коршунова Вера Владимировна. - Москва, 2009.-23 с.
5. Ушаков, А.А. Развитие исследовательской компетентности учащихся общеобразовательной школы в условиях профильного обучения [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ушаков Алексей Антонинович. - Майкоп, 2008. - 190 с.
6. Султанбаева Г.С. Ошского государственного университета Вестник 2016.